

RENOVACIÓ

Setmanari Nacionalista Republicà

Any II.—TARRAGONA, 19 juliol de 1914.—Núm. 52.

BIBLIOTECA PÚBLICA
TARRAGONA

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ

Méndez Núñez, 6, baixos

Els treballs se publiquen baix la
responsabilitat de llurs autors.
No's retornen els originals.

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Trimestre . . . . . 1'50 ptes.
Anuncis, a preus convencionals.

L'Esquerra Catalana

Carta desclosa.—Al fraternal amic Bó i Singla

No, no aprovo el teu procedir d'escriure en castellà en diaris autonomistes catalans. Estàs en plena contradicció amb les teves idees. Som precisament, els federals catalans, els que amb els nostres actes, tant com amb les nostres paraules, devem donar exemple; tenim el deure d'actuar a la devantera de l'actual moviment autonomista del nostre poble.

Es cert que en els nostres primers temps de polítics-periodistes escrivíem en castellà. Però s'ha de tindre en compte, que, en aquella època estava encara Catalunya en el període de sa inconscienta decadència. No havia afirmat la seva personalitat, com ara; no's trobava en el seu actual ressorgiment; no's donava al nostre hermos idiomà l'importància que de justícia li pertoca, fins al extrem que era exclòs de les corporacions populars, lo que avui, afortunadament, no succeïx.

Tenim els federals catalans aprovat un projecte de constitució de l'Estat català, en el que s'afirma que l'idioma català ha de ser l'oficial per als afers interns de Catalunya. Aquesta, i cap més, ha de ser la nostra norma de conducta. Es un crim de lesa autonomia procedir contrariament.

Me dones compte de la descomposició en que's trova el partit d'U. F. N. R.

No'm ve de nou. Vaig considerar sempre fatal l'excesiva importància que aquest partit donava a les lluites electorals. No semblava, sino, que la virtualitat de les idees la fessin dependre de treure un quants regidors a Barcelona. Per mi, les lluites electorals han de quedar sempre relegades a segon terme. Lo essencial es l'actuació en la vida de un poble. Cap rastre quedarà de l'U. F. N. R. Ni sisquera una humil escola laica. Molts mitings, molta xerrameca, foc d'encenalls, tot fúm.

Entenc qu'es ben clara la missió de l'Esquerra Catalana. Tindre un programa, el den Carner, per exemple, qu'es calcat amb el del nostre inolvidable Pi i Margall, que li permeti al' hora, adherirse a un Congrés de Lliurepensadors i a una Assamblea catalanista; que amb la senyera ben alta, pugui dur un brot de llover a l'estàtua den Casanovas, martre de la Patria, i una rama de roure sobre la tomba den Ferrer, símbol de la Llibertat de consciència. En quant a la qüestió social, proclamar que mentres la Ciència no resolgui aquest paorós problema, deu l'Estat ésser el tutor dels febles, dels que del treball de ses propies mans se mantenen.

De la publicitat d'ideals, Patria i Llibertat, ha nascut el meu convenciment que la finalitat de l'Esquerra catalana ha de consistir en la República Catalana dintre la Federació Ibérica. Molt sentiria que no pensessis igual que ton bon amic,

P. REDÓN.

(De Catalunya Nova de Buenos Aires.)

***

Notes marginals

¡Cantem a Natura, eterna anivelladora de l'Humanitat!...

Les multituds inconscientes; els pobles esma-perduts per un cataclisme; l'inexperientia infantesa; els inofensius animals; les dones abandonades; el miserable individu que viu entre microbis, i de microbis, viu; la bondat; el talent; l'art; la riquesa...; necesiten un Deu que eternament vetlli per ells. Si

aixís no fos, ¿com sobre viurien a la fera de la destrucció, que amenaça impertinent, amb els ulls fora d'òrbites i'ls greps afilats? ¿Ont passaria una multitud quan pert el seny, si no al abim? ¿Qui guardaria a la tendra ovella, quan perduda del remat divaga per la campinya? ¿Qui salva a la verge del fang de la corrupció; qui al infeliç trinxeraire que dorm a la broça, de l'epidèmia; i a la bondat, de la malícia; i al talent, de l'enveja; i a l'art, de la ignorància; i al tresor, de l'avaricia?

¿Qué fora del mon, si darrera de la tempesta no regnés bonança, i no hi restés l'excelsa rialla del nin després dels dolors del part...?

I, sort ne tenim d'aquesta divina llei de l'equilibri; si nó, ¿qué fora de tots nosaltres?...

Quan la *raça*, toçudament s'obstina en laborar-se l'infelicitat falsejant l'armonia de les coses bones, de les coses justes; imponent, omnipotent, se redreça Natura i corregeix la falta... i, així, el mon avença sens retrocedir... i l'Humanitat s'afalaga a si mateixa amb els llores de la victòria que realment no li corresponen... Però tot lo humà descansa sobre ficcions, i en aquets cassos concrets, la ficció no li manca... i, anem vivint... anem vivint...

El flamenquisme, actualment, ha acaparat a Espanya de un indret a l'altre; per tots els àmbits; en absolut. I'ls homes d'Espanya no saben com esmenar aquesta greuíssima desgracia...

Simbolicament Natura ha vingut en ajuda nostra; la seva intervenció ha sigut un símbol, i caldria pensar-hi si a Espanya es pensés...

«Un incendi ha desfet la plassa de toros de Logroño.

Un indigne estoc de *brega* convertit en espasa del *Desfí* ha caigut del Cel, i a la plassa de toros de Madrid ha deixat sens vida a l'*afició* futura en estat de adolescència... a un jove de 18 anys que presenciava l'espectacle d'un pobre toro assassinat per 147 estocades...

Un *fenómeno* mexicà, un futur milionari, el *dies-tro* Freg, ha mort d'un accident desgraciat de la carrera: d'una cornada.

Un picador ha sigut ferit de gravetat, i lleugerament un *banderillero*.

Tot aixó i moltes altres *desgracies* en el curt espai d'unes quantes hores; del 10 al 12 d'aquest més.

Ves si no hi ha en aixó una intervenció moguda en seny i que per si sola deuria bastar per a fer despartir del embrutiment al nostre poble que s'hi obstina.

I, ¡diguemel!: Sens aquets divins entrebancs que deturen un xic l'avassalladora marxa del flamenquisme; ¿on forem ja, a l' hora present? A ben segur ni una ànima piadosa hauria escrit una lletra dedicada a la segona esquadra; ni al problema del Marroc; ni a la economia dels tractats internacionals; ni a la qüestió de les subsistències...

I fora tot l'Estat completament ocupat per homes iguals, que tindrien per religió, l'immeditat fanatisme d'una doctrina apresada de memoria.

Per tot millorament econòmic, el dècim de la *loteria*.

Per art i per sport, les corrides de toros; i dividits en quant a opinió (?) política: els uns empastifadors de parets, amb el *Maura, sí*; i'ls altres enmascaradors de portes, amb el *Maura, nó*.

J. G. P.

***

Pro-cultura

Volem

Volem, volem, volem: Catalunya, Catalunya, Catalunya. Veus-aquí unes paraules del doctor Martí i Julià, que mereixen reflexionar-se. La frase: *volem Catalunya*, significa tota una noble ambició, d'aixecar el nom aimat de la patria inolvidable, fins una altura superior a totes les esperances; significa: volem que quan se digui Catalunya, s'hagi dit, sens que sigui necessari pronunciar cap més paraula, el nom del poble que sent vibrar, més que cap altre, dintre de la seva ànima, l'amor patri, portat fins a l'extrem, qu'es en aquet cas l'heroisme.

Volem obtenir el nostre ideal; volem que Catalunya, degut, no a concessions ni beneficis de governs despòtics, sino al propi esforç i al treball dels seus fills, sigui la capdevantera de tota mena de progrés.

El nostre ideal, tenim l'orgull de dir-ho, es pròxim a la seva realització. Catalunya, te una industria qu'es la millor de tota Espanya i pot competir amb les millors de l'extranger; Catalunya, aprofita amb l'agricultura, tot lo que's pot aprofitar; no existeix un recó de terra, sens el seu corresponent cultiu; Catalunya, no te res qu'envejar a les demés regions, amb lo referent a l'art i a les ciències; Catalunya, te homes eminents que's preocupen dels problemes socials; Catalunya, te la ciutat més hermosa i més gran d'Espanya; Catalunya, es, en fi, el punt aont els sentiments republicans son més vius i el punt aont els homes son més lliures, malgrat els intents de l'opressió.

¿Qué ens manca donç, per a obtenir el nostre ideal? Una mica més de llibertat i un xic menys de flamenquisme. Dintre dels meus sentiments de català i de barceloní, res me causa tant de dolor, com veure que hi ha home, que's preocupa molt més del *fenómeno*, que de l'autonomia de la seva patria.

Jo que llegint la fulla: *Escolta home*, del Dr. Martí i Julià, sento un entusiasme que rebassa tots els límits, llegint que a Barcelona, cerquen a cops de puny les entrades, per a veure a *Joselito*, sento una indignació, qu'em fa desitjar per als flamencs, la negació dels drets de ciutadania.

Treballem tots, per a lograr la mort d'aquest vici funest, i haurem fet una obra digna d'alabança.

N. G. R.

***

La cançó de sempre

Ja sabem que lo que anem a tractar es l'eterna cançó de tots quants veiem en casi tots els actes dels governs tornants de l'actual régim, les mil una etzegallades, fetes a voltes inconscientment, a voltes amb tots els cinc sentits, amb l'única finalitat de que'l poble que sua i treballa, continuhi essent el mateix de sempre, tan feble i tant resignat com el lleó que encara hi ha qui te l'humorada de pintar-lo com a emblema del poble espanyol, amb aquelles melenes desgrenyades, el cap cot de vergonya i amb uns ulls envidriats, que més aviat reflecten la vista cega d'un cadàvre que la del rei de les selves i de podriem dir-ne més de la meitat del mon com havia arribat a ésser el diem-ne nostre lleó-emblema.

Ja ho sabem, repetim, que s'ha dit i s'ha

tractat tantes i tantes voltes, que molts ja de tan acostumats com están a sentir-ho, ni'n fan cas ni li volen donar a l'assumpte l'importància que requereix. Però tan se val; nosaltres, avui i sempre repetirem els nostres atacs al qui se'ls mereixi, i molt serà que a copia de un darrera l'altre no vingui un dia en que se'ns escolti i que'ls interessats mateixos no s'esmenin la plana. Els capellans cada dia fan lo mateix, cada dia diuen lo mateix als seus feligresos i aquests, tot i sabent ho de rutina, acudeixen al temple, i cada dia fan també lo mateix i en cada oració més o menys fervorosa diuen les llatínades de rúbrica, que ni saben pronunciar i molt menys saben lo que volen dir, i tot això, sols ho fan per a guanyar la gloria del cell!

Però anem al grà.

Tots recordem que no fa gaire temps, un diputat, el Sr. Santacruz, va denunciar en plé Congrés de que a Tarragona, apesat de les ordes terminants que havia circulat el govern, se jugava a la descarada en tota classe de jocs, i no precisament en jocs d'etzar ni en jocs florals, sino en jocs dels nomenats prohibits. La nit mateixa de la denuncia, la nova va repercutir a Tarragona amb una rapidesa que el llampec envejaria. Va parar-se de jugar, i des d'aquella fetxa,—al menys que nosaltres ho sapiguem,—no han tingut de molestar-se els grupiers ni els papellones per a actuar en compliment del seu *deber*. Per nosaltres, bona estada i ben duradera.

Doncs be: aquest zel del govern en semblar que persegueix al joc i a tots quants hi tenen que veure, es una de tantes bombolles de sabó amb les que'ls governs de la monarquia ens obsequien, de tant en tant. Es aquest el mateix procedir de certes dames que publicament s'empenyen en remarcar d'una manera ben ostensible el seu puritanisme, i de portes en dins de llurs cases, Deu sab els misteris que aquelles quatre parets, roges de vergonya, amaguen!

Des de ultims del més passat, de Juny, que el govern ja ha posat a la venda els bitllets de la Loteria Nacional, donant publicitat de tots els premis sens descuidar se dels gordos, i els loteros, quin dubte hi ha, s'esforzen en fer la propaganda corresponent per a la venda dels números, i guanyar-se el tant per cent de comissió.

Això es escandalós. Per una part, en Santacruz denuncià a la Nació,—i enhorabona per la tasca realitzada,—que a Tarragona se jugava als prohibits i al govern va faltar-li temps per a amparar-se en les lleis i ordenar que al moment se fessin tancar totes les garites ont s'hi jugava d'un modo escandalós, i per altra part, el mateix govern que *feia veure* que perseguia el joc, obría l'altra porta per a que tal com anés sortint la gent dels llocs dels jocs prohibits, entrés a les administracions de loteries a comprar dècims *nada menos* que de Nadal vinent.

Està clà que an això ens poden argumentar que aquell que juga es perque vol, però no oblidem que les ocasions es de lo més perillós i que si no se'ns presentessin, ens estalviariem més de quatre voltes quiscuns disgustos serios.

Ja estem ben arreglats, ja, en aquest país. Se'ns tracta amb tota classe de desconsideracions i encara se'ns obliga a ensenyar nostres vergonyes per tot arreu.

I el poble, per xó, tan Quixot...

* * *

Aclaracions

Santiago Vallvé ha publicat a *La Veu de Tarragona* una carta oberta en la que, aludint a unes afirmacions fetes per mi en un miting electoral del passat mes de novembre, relatives a la qüestió de les aigües, que ell entengué constituïen un atac

plè de virulència i una acusació d'immoralitat, me convidava a que les retirés públicament o, si'm crec poder-les sostenir, acudeixi a la controversia a que, segons diu, va instar-me, i que jo vaig acceptar.

Faig constar que, després dels vuit mesos transcorreguts, aquesta es la primera vegada que Vallvé's dirigeix a mi pública i directament. Cert es que jo, en l'esmentat mitin, vaig prometre donar una o varies conferencies, quan ho cregués oportú, respecte al problema de les aigües. Cert es també que tinc demanat i concedit per la Junta del Centre Industrial el necessari permís per a explicar-les. Però aquest compromís el vaig contraure ben espontàniament, en el mateix mitin electoral sense que, després, directa o indirectament, mitjans cap mena de pacte o contracte amb Vallvé.

Ja que Vallvé, no te memoria, o no'n vol tenir, li recordaràn els fets les següents cartes que, no sé per què, no publicà oportunament *La Veu de Tarragona*.

«Sr. President del Centre Federal.

Molt Sr. meu: Desitjant desfer com més aviat mellor una afirmació equivocada i que redunda en perjudici de la meua honra respecte de la meua gestió en la qüestió d'aigües, emesa en el miting donat ahir, voldria mereixer de vostè, m'autoritzés per a vindre a ocupar un lloc en el anunciat per avui en aqueix Centre Federal.

Espero se servirà fer-me saber la seva resolució, notificant-me-la a la Lliga Regionalista, abans de les deu d'aquesta nit.

De vostè afm. i s., *Santiago Vallvé.*»

«Tarragona 8 de novembre de 1913.

Sr. En Santiago Vallvé.

Molt Sr. meu: Rebuda la seva d'aquesta tarda i relacionada amb la mateixa n'hem rebut un altra que copiada textualment diu així:

Sr. President del Centre Federal.—Molt distingit correligionari: Acaba d'arribar fins a mi'l rumor de que se vos ha dirigit una carta que fa referencia a afirmacions que jo vaig fer en el mitin d'ahir.

Encara que sembla lo correcte i llògic que, essent meves les afirmacions, a mi vingués a trobar-me en primer terme qui s'hagi sentit molest per elles, me crec en el deber de manifestar-vos que, per a sostenir i provar els conceptes emesos en l'esmentat mitin, estic sempre i a totes hores a la vostra disposició.

Vostre afm. s. i correligionari, Pere Lloret.»

Com sia que l'acte d'ahir fou organitzat pel Comitè de C. R. S., entenem que es al President de dit Comitè a qui vostè deu dirigir-se; no obstant aquest Comitè Federal posa a la disposició dels qui hagin de controvertir el nostre local, per al cas de que vostès arribin a un acord amb l'esmentat Comitè de Conjunció.

De vostè afm. s. s. q. b. s. m. *M. Bonachí.*»

A pesar de la meua carta, prou explícita, i de l'oferiment del President del Centre Federal, ni aquest, ni'l President del Comitè de Conjunció, ni jo, sabérem res més de l'assumpte. Sols *La Veu de Tarragona*'l diumenge següent, en lloc d'insertar les cartes transcrits, publicà un article titolat «Cas de dignitat» del qual se deduïa ben clarament que Vallvé no estava ja per controversies. Vegis lo que deïa en un dels seus paragrafs:

«Are, en Pere Lloret diu que està disposat a sostenir lo que afirmà, are que ja les eleccions son passades, i sempre partint de que no hi gagué, ni en ses paraules, ni en sa intenció, la de culpar d'immoral al nostre amic...»

I aquest article'l contestà *RENOVACIÓ* en els següents termes:

«*Dos mots i prou.*—Una vegada, si no recordem malament, en un mitin de la segona o tercera Popular, el Sr. Vallvé atacà injusta i despietadament als principals elements de la Federació Obrera. Un d'aquests, el company Floresví, l'anà a trobar preguntant-li si estava disposat a sostenir aquelles acusacions. En Vallvé contestà afirmativament, però, als pocs dies, quan en Floresví li indicà'l lloc on devia celebrar-se la controversia, en Vallvé exclamà amb tota la flemma:—*ara ja han passat les eleccions!*»

En Vallvé s'ocupa en el darrer número de *La*

Veu de Tarragona d'uns conceptes emesos pel nostre company Sr. Lloret en un mitin de propaganda electoral i, volem creure que amb tota llealtat, amaga les cartes que's creuaren amb aquest motiu el dia abans de les eleccions. Lo que'l company Lloret digué, està disposat a sostenir-ho en tots els terrenys i ho sostindrà en les conferencies que anuncià en l'esmentat mitin i que's donaràn probablement en el Centre Industrial. Així'l públic podrà apreciar la diferencia que hi ha entre un i altre cas.

Però'l company Lloret vol que consti una cosa per endavant. I es que sent moltíssim aquesta fama que se li vol atribuir de mal intencionat i *parlamentari* per lo que no diu i's vol deduir de les seves paraules; com sent igualment el mal concepte que'l públic té format del Sr. Vallvé, segons ell mateix regoneix, fins a creure'l capaç de coses que, constituint veritables immoralitats, no han estat sisquera insinuades.»

Cal advertir que l'article de *La Veu de Tarragona* atribuït a Vallvé i contestat per *RENOVACIÓ* acabava amb un presumptuós *Seguirá*. Doncs, bé; d'allavors ençà fins ara, no havia seguit res: el setmari regionalista i Vallvé havien guardat silenci per espai de vuit mesos, tot esperant, així s'ha de creure, les meves conferencies.

Tanta paciència ha tingut Vallvé que no vindrà d'aquí exigir-n'hi una mica més. Soc jo'l compromès, ben espontaniament, sense excitació d'altre, ni pactes amb ningú; i soc jo, per lo tant, qui he de fixar l'oportunitat en el compliment de la prometença. Aquesta oportunitat vindrà, i tal vegada estigui a punt d'arribar. La determinaràn les circumstancies tenint en compte la doctrina per mi sempre predicada i practicada, de que l'home que intervé en la cosa pública, no sols deu ésser honrat, sino que deu semblar-ho en tot moment.

I res més.

PERE LLORET.

* * *

Réplica al Sr. Barba

De la Comissió del ram de construccions, vare rebre per a la seva publicació les següents ratlles, que per excés d'original no varem poguer publicar en el darrer número:

«La Comisión nombrada del ramo de construcción ha acordado oponer algunos reparos al remitido del Sr. Arquitecto D. Alfonso Barba Miracle, para que el público pueda apreciar el modo de obrar de dicho señor en el asunto del cual tanto se ha ocupado la prensa de la localidad.

En su escrito se dirige el Sr. Barba al señor Presidente del Centro Industrial. Este le ha contestado como sabemos, que debe dirigirse a la Comisión nombrada y que preside un individuo de la Junta de dicho Centro. La citada Comisión se hace cargo pues, de las afirmaciones del Sr. Barba.

Però es necesario ante todo hacer un poco de historia, para que pueda aquilatarse la razón de nuestras quejas, recordando que todos los Sres. Arquitectos, hijos de la localidad, al establecer aquí su despacho, han llamado a albañiles, carpinteros y otros del ramo de construcción, pidiéndoles informes y precios para formular presupuestos, haciendo advertencias y modificaciones cuando han sido necesarias a fin de proceder de común acuerdo en las edificaciones, sin que jamás se les haya ocurrido llamar contratistas de fuera, a no ser que se lo haya indicado el propietario.

Esto estaba reservado al Sr. Barba, y lo decimos porque tan pronto se susurró que D. Enrique Ventosa proponíase edificar una casa, ya por las Ramblas de Barcelona se menospreciaba a nuestros industriales por cuanto se anunciaba que tendria que acudir indefectiblemente a los de aquella ciudad. ¿Como sabía el Sr. Barba que no había en Tarragona

personal apto para construir una casa? ¿Lo había probado? No.

Para la citada casa del Sr. Ventosa sabemos se pidieron precios a varios industriales, sin que éstos, todos o la mayor parte, hayan recibido contestación alguna. Un solo albañil se presentó y dió precio a la vista de un plano diferente del que luego se ha ejecutado. Se le dijo que ofrecía mayor baratura que los demás. Modificóse el plano y entonces resultó más caro. Se comprende perfectamente que una vez conocido el precio del albañil tarraconense, el contratista forastero pudo formar concepto de como trabajan nuestros industriales y acomodó sus calculos a aquellas condiciones, cosa que no había podido hacer antes.

En los concursos a que alude el Sr. Barba no cabe que ningún contratista pueda dar precio a no ser que entrevistándose con el Arquitecto conozca las futuras condiciones; porque son tan leoninas y poco explícitas las fijadas, que es solo por amor propio o por patriotismo que el industrial puede decidirse a intervenir. Así, dos de nuestros compañeros dieron precio en otra obra, corriendo el albur de arruinarse, según el rigor o cariño con que quisiera tratarles el Director. Dijóse que en aquel concurso (el de la casa del Sr. Rabadá) se abrirían los pliegos en presencia de los interesados, pero no fué así. No obstante se les manifestó que como el presupuesto resultaba superior a lo calculado por el propietario, tenían que modificarse los planos. Se hizo tal modificación (lo suponemos) y sin pedir nuevos precios se notificó a los industriales tarraconenses que un contratista forastero ofrecía mejores condiciones y se había encargado de la obra. ¿Es esto serio?

El Sr. Barba hace alarde de su patriotismo. No se lo regatearemos; pero es lo cierto que, si su especialísimo sistema cunde y lo imitan otros arquitectos de la localidad, los industriales tarraconenses nos veremos sitiados por el hambre y precisados a emigrar. Y esto ocurrirá después que los mismos propietarios que hoy se sirven de los contratistas forasteros, por espacio de muchos años han utilizado nuestros servicios y no han tenido inconveniente en elogiar nuestro trabajo y reconocer publicamente que las condiciones con que lo ofrecíamos se ajustaba a la realidad.

Reconoce el Sr. Barba que estamos en nuestro derecho al defendernos. ¡No faltaba más! De la propia manera debemos reconocer nosotros que el Arquitecto debe velar por los intereses del propietario. Solo debemos advertirle que dispuestos estamos a hacer que prevalezca en todo momento la razón y la justicia, acudiremos siempre que lo creamos oportuno a la opinión pública para que decida con su fallo inapelable. Y así, con hechos y no con palabras vanas, demostraremos que no pretendemos ampararnos en nuestra condición de hijos de Tarragona para hallar una protección que se asemejaría a la limosna; sino que, con nuestro trabajo y en igualdad de circunstancias y condiciones podemos competir con contratistas que nada hasta el presente han venido a enseñarnos en nuestros respectivos oficios e industrias."

***

Les set meravelles del mon

El Telégraf.

Suprimint les distancies, aproximant els pobles, confonent, per dir-ho aixís, les civilitzacions, el telégraf ho ha transformat tot: relacions comercials, mètodes polítics, costums socials, etc.

An aquest respecte, apareix com a un dels més profunds i més prestigiosos descobriments del segle passat.

Sortida de l'espasme patriòtic, que va fer extremir als francesos de la Revolució, la trasmisió mètrica de senyals a distància, prompte va passar de

l'estret camp del lente dels germans Chappe, al domini misteriós de l'electro-magnetisme.

A la marxa lenta, intermitent, incapàs d'una producció activa que oferia el procediment primitiu, la ciencia feconda el va sustituir per un agent de trasmisió capàs de portar a tots els punts del globo el pensament humà, amb una velocitat teòrica igual, al menys, a la de la llum.

El telégraf elèctric, importat de l'extranger, fou ensajat a França per primera volta, el 27 d'Abril de 1845 entre París i Nantes i el 12 de Maig entre París i Ruan, amb una línia de doble fil. El mateix dia se varen introduir simultaniament, en l'Academia de Ciències per Arago i en la Cambra de diputats i en la de Senadors pel Govern, després d'un ensaig més extens. Simplificat quelcom més tard, per la substitució de la terra al fil de regrés, organitzat com servei públic per Ferran Barrot el 8 de Decembre de 1850, el telégraf elèctric contava a França en 1851, amb 17 oficines, 2.133 kilòmetres de línies, i expedía 9.014 telegrams.

En 1851 va neixre la telegrafia submarina. El primer cable va establir-se entre França i Anglaterra.

Avui, les línies de la xarxa telegràfica envolten al mon enter, tant per terra com per mar.

França compta amb unes 21.000 oficines. El desenrotll de fils del seu trajecte interior es de 700.000 kilòmetres aproximadament.

França, aixís com sa germana llatina Italia, son les que abusen més de la correspondencia oficial gratuita; 78 milions de paraules, per 26 milions a la Gran Bretanya i 16 milions a Alemanya.

A l'hora present, se pot calcular la extensió dels fils de la xarxa terrestre mundial, en 8 milions de kilòmetres, corresponent, si's pren a la terra com a un carret, a una longitud que donaria dues centes vegades la volta a la terra.

En quant a la xarxa de cables submarins, sa longitud actual, —519.000 kilòmetres— es superior en 157.000 kilòmetres a la distancia entre la terra i la lluna.

El producte anyal dels telégrafs, es prop de 7 mil milions de paraules. El capital movilitzat per aquesta meravellosa explotació, pot calcular-se en 6.734 milions.

***

¡En Joan B. Tarafa, ha mort!

Acabem de rebre una d'aquelles noves que deixan a un home sense sentits.

En Joan B. Tarafa de l'Arbós, el jove catalanista, el jove plé de encoratjaments, el jove fort i d'ànima somniadora, acaba de baixar a la tomba després de crudel malaltia!

No podem lligar les paraules; l'moció ens te aclaparats, i l'esperit se ressissteix encara en creure una tan terrible prova de la seca realitat; d'aquesta realitat inapelable que s'en diu la mort.

El nostre dolor es tan intens, tan fondo, que no ens atrevim a profanar-lo en una mal engiponada nota de pésam.

L'altre setmana ho farém, si res ens en priva, mentrstant, una oració pel pobre amic estimadíssim!

B.

Noves

El nou Concell de la nostra U. N. R. ha quedat constituït en la forma següent:

President, D. Anton Ventura; Vis-president, D. A. Ribas Llagostera; Caixer, D. Josep Ramon; Secretari, D. Jaume J. Pamies Olivé; Vis secretari, D. P. Olivella Ricomá; Comptador, D. Ramon Aloguin; Bibliotecari, D. Josep Gil i Vocals, D. Jordi Pedrol, D. Josep Gilbert Punsoda, D. A. J. Escofet, D. Tomás Rosell, D. Josep Olivé i D. Salvador Solé.

A tots els enviem nostra felicitació i esperem que sabran realitzar una tasca ben profitosa per als nostres ideals i per a la nostra patria.

En aquest número reproduïm un article que'l nostre bon amic en Pere Redon ha publicat en la notable revista catalana de Buenos Aires *Catalunya Nova*, i esperem que'ls nos tres llegidors veuran amb gust la reproducció de l'esmentat article.

RENOVACIÓ aprofita aquesta oportunitat per a saludar efusivament al seu ilustre amic i co-

laborador Sr. Redon, felicitant-lo alhora per aquest article tan justicier, amb la publicació del qual honrem avui aquestes planes.

Les dificultats que'l Govern oposa a la Mancomunitat de Catalunya en la seva actuació, e-pecialment en lo referent a projectar i construir els camins veïnals, ha produït en l'opinió una forta contrarietat que prompte se traduirá en un moviment de protesta.

Per ésser l'aniversari de la presa de la Bastilla el 14 de Juliol, el Consulat Francés va issar bandera, fent-ho també varies de les cases franceses establertes en aquesta ciutat.

També varen associar se a la festa nacional de França, totes les societats republicanes locals, i entre elles la nostra U. N. R.

Organitzats pel Centre catalanista "Gent Nova" de Badalona, se celebrarán el pròxim mes d'Agost els Jocs Florals que anyalment porta a cap la popular entitat badalonina.

Hem rebut el cartel de la poética, festa i figuren en el mateix varis temes de importancia, amb premis en metàlic alguns d'ells. El Jurat calificador el formen els Srs. Josep Carner, president; A. Rovira i Virgili, Alexandre Plana, F. Sitjà i Pineda, J. Rodergas i Calmell, Jaume Pujades i Barriga, Vocals, i Manel Alcántara i Gusart, secretari.

El plás d'admissió de les composicions acaba el dia 30 del corrent més.

Hem tingut el gust de visitar algunes de les exposicions en les que'ls deixebles de les Escòles Nacionals, baix la direcció del seu professorat, han demostrat els seus treballs realitzats durant el present curs, i verdaderament n'hem tret una agradable impressió.

Una cosa, empro, ens ha disgustat: la falta de condicions pedagògiques i higièniques de que adoleixen la major part dels locals aont están instalades aquestes exposicions.

La falta d'espai ens priva de parlar-ne més extensament d'aquest assumpte en el present número, lo que farem en el vinent.

El diumenge darrer va celebrar se a Montblanc un important miting vinícol, en el que hi varen pendre part varies de les personalitats més reilevants de la política i de la viticultura de la nostra terra.

Hem rebut el número 2, corresponent a Febrer, del *Boletín de la Estadística Municipal de Tarragona*.

SALÓ DE VENTES

AL DIA

Grans novitats per a la present temporada. Vanos.—Cintes.—Plissés.—Botons, etc. etc.

BISUTERIA Y PERFUMERIA

ROBA BLANCA CONFECCIONADA

Corbates, guants, mitjons, colls, punys, elásticos i lliga-cames.

Trajes de punt per homes y nens.

PREU FIXE I REDUIT

Rambla de San Joan, 40, pral., 1.^a

TARRAGONA

PANIFICACIÓN

FORNS DE SAN ANTONI

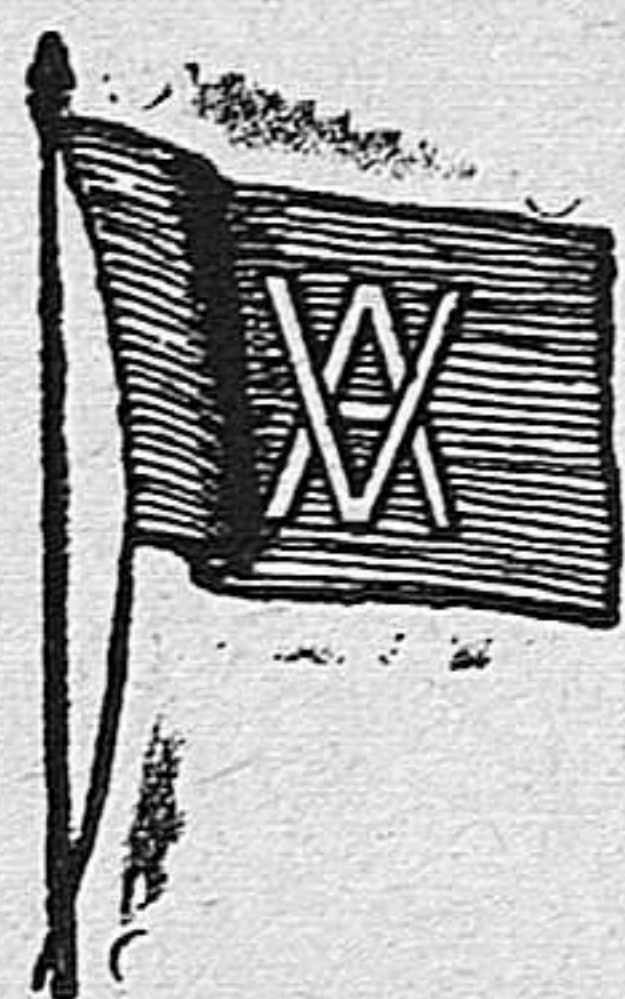
Diariament, pá de primera.

A domicili i al contat.

Rebolledo, 20, bis. — PORT

ALS AGRICULTORS

En la finca de D. Isidre Aymat, partida *Rodolat*, se venen els millors plançons de garrofer, classes *Valenciá* i *Pom negre*. Per encàrrecs dirigir-se a Pau Monguió, Rambla de Sant Carles, n.º 20, taverna.

IBARRA Y C. S. en C. - SEVILLA

LINIA REGULAR DE GRANS VAPORS

Tots els dijous sortida fixa del port de Tarragona per a Valencia, Alacant, Cartagena, Almeria, Málaga, Cádiz (admetent càrrega per a Ayamonte i Illa Cristina), Huelva, Sevilla, Vigo, Villagarcía, Carril, Coruña, Ferrol, Avilés, Santander, Bilbao, Pasages i San Sebastián.—Servei ràpid eventual per a Galícia i Nord d'Espanya amb escales a Valencia, Alacant, Málaga, Sevilla, Vigo, Coruña, Santander i Bilbao, empleant solsament catorze dies en el viatge.—S'expedeix coneixement directe per a Luarda i Sant Esteva Pravia amb trasbort al vapor Luarda núm. 3 y per a Dunkerque als vapors de la Companyia Francesa **Denaïn & d'Anzin**.

Viatges extraordinaris a Palma de Mallorca.—Unic servei fíxo i setmanal per a Cete i Marsella tots els divendres

PRÓCSIMES SORTIDES

PER A LA COSTA D'ESPANYA

Juliol	2	"Cabo Oropesa"
"	9	"Cabo Cullera"
"	16	"Cabo Roca"
"	23	"Cabo San Martín"
		"Cabo

PER A CETTE I MARSELLA

Juliol	3	"Cabo Roca"
"	10	"Cabo San Martín"
"	17	"Cabo Peñas"
"	24	"Cabo Toriñana"
"		"Cabo

Per a més informes, a son consignatari **EN MARIAN PERES**, carrer Real, 32.-Telefon 45

C.ª d Seguros Generales de Dusseldorf
Segurs de transports

La New-York, de New-York

Companyia de segurs sobre la vida

L'UNION, de París

Companyia de segurs contra incendis.

L'Assicuratrice Italiana, de Milan

Companyia de segurs contra accidents.

La Continentale, de Mannheim

Segurs de transports.

Passeig de Colon, 11 i 12, Barcelona

SUBDIRECTOR A TARRAGONA

Macià Mallol Bosch, carrer de Mar, 1

Societat de socors mutuels

TARRAGONA I SA PROVINCIA

dels cassos de malaltia, vellesa, invalidesa, viudetat i mort
Inscripta en el Govern Civil i en la Comisaría
general de Segurs, segons mana la Llei.

Director facultatiu: **Dr. Rabadà**

Per a més informes dirigir-se al domicili social:
Rambla St. Joan, 75, pral. De 10 a 12 i de 5 a 7

CLÍNICA Y CONSULTORI PER A LES MALALTIES DE LA DONA

Vies urinaries, Cirurgia operatoria, parts, electroterapia i anàlisis micro-químic d'orina i productes patològics.—Sero-Reacció de Wassermann.—Aplicació del 606

Baix la direcció del Dr. Rabadà

Ex intern de l'Hospital de la Santa Creu, ex ajudant de la Policlínica del Dr. Fargas i Metge de les Cases de Socors de Barcelona

Consulta de 10 a 12 i de 5 a 7.—Per a obrers, de 7 i mitja a 8 i mitja nit.—Per a'ls pobres, franca, dilluns, dimecres i dissapte de 12 i mitja a 1 i mitja.

Rambla de Sant Joan, 75, principal.—TARRAGONA

FRANCISCO POTAU

Calçat fet

i a la mida

Rambla de Sant Joan, 52

PAPERERIA I EFECTES D'ESCRITORI

— DE —

JOAN M. PIÑOL

Unió, 1 — TARRAGONA — Telefon 181

Gran assortit en llibres ratllats de totes menes i tamany.
Escribanfes, Plumes Stilogràfiques, pesa-cartes,
copiadors, etc.

Gran novetat en pitja-papers amb rellotje veritat.
Postals de totes menes i albums per a les meteixes.

PREUS SUMAMENT BARATOS

Fabricació especial

de sabó de moltes classes
d'oli d'oliva i de coco

J. Monserrat

Gobernador Gonzalez, 16 i 18

MAGATZEM DE FERRETERIA FUMISTERIA I QUINCALLA

Eines de totes classes.—Objectes per a regalos.—Articles per a
magatzems de vins i olis

Macià Mallol Bosch, Carrer de Sant Agustí, 9

FITER Enciclopedia moderna catalana.—Edició Gallach

Léxic Català.—Divulgació de termes tècnics, científics, d'arts i oficis.—Antecedents del ordre històric i geogràfic.—Observacions tecnològiques conexas ab els coneixements artístics, científics i literaris.—Biografies.

Obra que ha merescut grans elogis de un aplec de catalans il·lustres.

Cinc volums; presentació esmerada; planxes en relleu i or; obra genuïnament catalana.—Venda a plassos (38 ptes.) i al comptat (35 ptes.)—Present de un moble simbòlic.

Diccionaris de totes les llengües: Català, Castellà, Espanyol-Francés i Francés-Espanyol, Anglès-Espanyol Espanyol-Anglès.—Pal·las, última paraula en aquesta mena de publicacions.—**Diccionar. de Laousse.**

Venda y suscripció de tota mena de diaris y revistes espanyoles y extrangeres: **Centre de Suscripcions de Joan Munté, Kioscos Rambla St. Joan y Rambla St. Carles.**

MOSTELLE (RAIMOST)

SUC DE RAIMS SENSE ALCOOL

The Grape Juice Co. L.^d

Londres i Tarragona

El Vermouth més higiènic

Un exelent refresc

El millor aliment en les
malalties i convalescencia.

Se ven per tot arrèu